

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
“04” “09” 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Основи сценарної майстерності та
режисерської діяльності**

Галузі знань 06 «Журналістика»
Спеціальність 061 «Журналістика»
Освітня програма «Реклама та зв'язки з громадськістю»

Інститут журналістики

2017-2018 рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1483/17
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 17 р.

Робоча програма Основи сценарної майстерності та режисерської діяльності для студентів за спеціальністю 061 «Журналістика», освітня програма «Реклама та зв'язки з громадськістю», галузі знань 06 «Журналістика», освітнього рівня першого (бакалаврського), 2017 року - 60 с.

Розробники:

Пінчук Олена Михайлівна, викладач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Протокол від "28" серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри

реклами та зв'язків з громадськістю Л.М.Новохатько

Години відповідають робочому навчальному плану

Структура програми типова

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи О.А. Росінська

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	...4
Структура програми навчальної дисципліни	...8
I. Опис предмета навчальної дисципліни	...8
II. Тематичний план навчальної дисципліни	...9
III. Програма	11
Змістовий модуль I	.11
Змістовий модуль II	.14
Змістовий модуль III	.18
Змістовий модуль IV	.22
Змістовий модуль V	.26
IV. Навчально-методична карта	.30
V. Завдання для самостійної роботи	.34
VI. Система поточного та підсумкового контролю знань	.40
VII. Методи навчання	.42
VIII. Методичне забезпечення курсу	.44
IX. Теоретичні питання до іспиту	.45
X. Рекомендована література	.49
Додатки	.68

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Основи сценарної майстерності та режисерської діяльності» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою реклами та зв'язків з громадськістю на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності «Реклама і зв'язки з громадськістю», відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Документ визначає необхідні для студентів обсяги знань відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу представленої дисципліни, містить необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Головна мета курсу — ознайомлення з мистецтвом режисури як творчою організацією взаємодії акторського колективу і постановчої групи у процесі творення гармонійної єдності, підпорядкованої певному ідейно-художньому задуму естрадно-театралізованої форми та засвоєння теоретичних та методичних основ сценарного мистецтва.

Завдання навчального курсу:

- засвоєння теоретичних основ з режисури та акторської майстерності, а також набуття фахових умінь і навичок ;
- набуття художньо-образного мислення, конкретності режисерського бачення, емоційно-образного рішення, педагогічних та організаторських здібностей, організації творчого процесу інших;
- ознайомлення студентів з сучасними тенденціями створення сценаріїв та формування режисерського задуму як проекту майбутнього спеціального заходу та пошук найефективніших шляхів його реалізації ;
- сформуванати у студентів розуміння загальних закономірностей та конкретно-історичних особливостей режисерської діяльності як сфери практичного застосування.

Міжпредметні зв'язки. «Основи сценарної майстерності та режисерської діяльності» пов'язаний з курсами історії, етики, психології, соціології, менеджменту.

У процесі опанування курсу студенти **набувають наступні загальні компетентності.**

Світоглядна компетентність:

- сформованість творчої компоненти світогляду, переконань, уподобань, поглядів щодо суспільного буття;
- здатність аналізувати й оцінювати суспільні явища і процеси з точки зору їх мистецької історичної передумови;
- розуміння та дотримання морально-етичних норм і цінностей, сформованість загальної культури, морально-етичних якостей.

Громадянська компетентність:

- вміння критично оцінювати і розв'язувати політичні, соціальні, культурні й ідеологічні проблеми шляхом їх образної демонстрації у формі спеціальних заходів;
- дотримання чеснот (норм, настанов, цінностей) громадянина демократичного суспільства;
- сформованість активної громадянської позиції.

Самоосвітня компетентність:

- здатність застосовувати традиційні та сучасні інформаційні технології у процесі формування та реалізації режисерського задуму;
- спроможність аналізувати, систематизувати й використовувати у професійній сфері наукову та навчально-методичну інформацію;
- здатність до самостійного поглиблення й оновлення знань, самоорганізації, рефлексії, самокоригування, професійного самовдосконалення.

Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають наступні фахові компетентності.**

Інформаційна компетентність:

- знання історичних витоків сценарної майстерності та режисерської

діяльності, понятійно-термінологічного та методичного інструментарію, що є набутком як вітчизняних, так і зарубіжних майстрів теорії та практики режисури та сценарної майстерності;

- здатність ефективно використовувати медіаносії (телебачення, радіо, преса, зовнішня реклама, інтернет тощо);
- можливості створення власних проєктів шляхом компіляції та авторського бачення.

Комунікативна компетентність:

- здатність працювати в команді та організувати її роботу;
- здатність до пояснення й переконання;
- здатність до публічної діяльності та спілкування з соціумом шляхом образної демонстрації власної думки за допомогою спеціальних подій;

Управлінська компетентність:

- розуміння основного алгоритму менеджерської діяльності, що є однією з основних складових діяльності режисера (планування, організація, контроль);
- уміння планувати, створювати та аналізувати спеціальні події для державних організацій, комерційних структур, неурядових (некомерційних) об'єднань;
- володіння методиками оцінювати ефективність спеціальних заходів;

Дослідницько-прогностична компетентність:

- уміння проводити дослідження та аналіз у сфері режисури та сценарної майстерності;
- можливість передбачити тенденції та перспективи розвитку сфери шоу-бізнесу або організації спеціальних подій як складової PR-бізнесу в умовах глобалізації та світової трансформації;

Проектно-творча компетентність:

- володіння інформацією щодо концепцій різноманітних спеціальних подій ;
- можливість створення власних концепцій спеціальних подій з урахуванням особливостей цільової аудиторії, мікро- та макросередовища;

- знання про шляхи реалізації основних спеціальних подій, причини їхніх невдач та успіхів;
- уміння створювати ефективні інформаційні приводи;
- можливість розробки та написання сценаріїв комунікаційних заходів;
- уміння супроводжувати комунікаційні заходи.

Технологічна компетентність:

- знання соціально-психологічних закономірностей режисерської діяльності;
- уміння створювати власні спеціальні події;

Представлена робоча програма навчальної дисципліни містить лекційні та практичні заняття. Окрема частина обсягу навчального матеріалу виноситься на самостійне опрацювання студентами. Серед форм контролю: виконання творчих та індивідуальних завдань, проведення шести модульних контрольних робіт.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 180 годин., із них 36 год. — лекції, 34 год. – практичні заняття, 10 год. — модульний контроль, 70 год. — самостійна робота, 8.25 год. — іспит.

Вивчення студентами курсу «Основи сценарної майстерності та режисерської діяльності» завершується складанням іспиту.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: історична періодизація становлення зв'язків з громадськістю як технології соціальних комунікацій.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 6 кредитів</p> <p>Змістові модулі: 5 модулів</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години):180 годин</p>	<p>Шифр та назва галузі знань 06 “Журналістика ”</p> <p>Шифр та назва спеціальності: 061 “Журналістика ”</p> <p>Освітня програма «Реклама та зв'язки з громадськістю»</p> <p>Освітній рівень</p> <p>Перший (бакалаврський)</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2.</p> <p>Семестр: 3.</p> <p>Аудиторні заняття: 70 години, з них:</p> <p>лекції (теоретична підготовка) — 36 годин;</p> <p>практичні заняття — 34 годин</p> <p>Модульні контрольні роботи: 10 годин</p> <p>Поточні консультації: 11 годин</p> <p>Самостійна робота: 70 годин</p> <p>Вид контролю: екзамен <u>8,25</u> годин</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль

Змістовий модуль I.
Основи та головні принципи театрального мистецтва

1	Теоретичні засади режисури у творчості К.С.Станіславського та В.І.Немировича-Данченка	8	4	2	2		4	
2	В.С.Мейерхольд як новатор театрального мистецтва	8	4	2	2		4	
3	Значення режисерської діяльності Є.Б.Вахтангова та Л.Курбаса в режисурі естради, театралізованих вистав та масових свят.	8	4	2	2		4	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	26	12	6	6		12	2

Змістовий модуль II.
Поняття та структура сценічного номеру як основи режисерської та сценарної майстерності

1	Ідейно-тематична основа сценічного номеру як одиниці естрадного мистецтва.	8	4	2	2		4	
2	Архітектоніка та композиція номеру. Надзавдання як головна мета постановки будь-якої спеціальної події.	8	4	2	2		4	
3	Жанр, конфлікт, наскрізна дія, атмосфера як головні складові темпоритму спеціальної події.	8	4	2	2		4	
4	Додаткові виразні засоби: світлове, звукове, музично-шумове оформлення. Мізансцена.	8	4	2	2		4	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	34	16	8	8		16	2

Змістовий модуль III.
Режисерська концепція: теоретичні основи та практика застосування в умовах сучасних форм та жанрів режисури спеціальних подій

1	Сценарно-режисерський хід та прийом як образний рух авторської концепції	8	4	2	2		4	
2	Театралізація та монтаж як творчий метод режисера	8	4	2	2		4	
3	Режисерська документація як метод спілкування зі всіма учасниками спеціальної події	8	4	2	2		4	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	26	12	6	6		12	2

Змістовий модуль IV.
Літературний сценарій. Сценарна театралізація як творчий метод сценариста

1	Сценарний план як літературний проект майбутньої спеціальної події.	8	4	2	2		4	
---	---	---	---	---	---	--	---	--

2	Поняття сценарної театралізації: види та виразні засоби.	8	4	2	2		4	
3	Літературний сценарій, його види та методи його створення.	8	4	2	2		4	
4	Інсценізація у створенні сценаріїв номеру, зримої та малої форми.	8	4	2	2		4	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	34	16	8	8		16	2
<u>Змістовий модуль V.</u> Сценарний задум як основа драматургії театралізованих форм								
1	Сценарний задум та хід як образно-емоційне уявлення змісту майбутнього твору.	8	4	2	2		4	
2	Художній образ майбутньої спеціальної події: шляхи створення та реалізації.	8	4	2	2		4	
3	Літературний монтаж, його види.	8	4	2	2		4	
4	Види та засоби ідейно-емоційного впливу: роль музики, кіно та інших допоміжних засобів	4	2	2			2	
	Модульна контрольна робота	2						2
	<i>Разом</i>	30	14	8	6		14	2
Семестровий контроль		30					30	
Разом за навчальним планом		180	70	36	34		70	10/30

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Основи та головні принципи театрального мистецтва

ЛЕКЦІЯ 1. Теоретичні засади режисури у творчості К.С.Станіславського та В.І.Немировича-Данченка (2 год.)

Поняття театрального мистецтва та режисури в ньому як одного із основних елементів даного мистецтва. Театральне мистецтво як одна із форм образного (художнього) відображення дійсності. Становлення режисури як професії в театральному процесі у ХІХ ст. Основне призначення режисера та мета його творчості у громадському житті. Завдання професійної підготовки по курсу «Основи сценарної майстерності та режисерської діяльності»: набуття умінь створити номер, цілісну естрадну виставу і театралізоване масове свято, уміння знаходити засоби об'єднання епізодів і підпорядковувати їх єдиному режисерському задуму. Генезис режисури естради та функції режисера естради та масових свят. Творча біографія К.С.Станіславського. Головні етапи формування його як актора, режисера, організатора і теоретика театру. Погляди К.С.Станіславського на мистецтво театру. К.С.Станіславський про суть, призначення, смисл та громадянськість театрального мистецтва. К.С.Станіславський – організатор театральної справи. Основні принципи системи Станіславського. Принцип життєвої правди як шлях до істинної театральності. Найважливіший компонент школи Станіславського – вчення про надзавдання. Визначення терміну “надзавдання”. Третій принцип системи Станіславського – принцип активності і дії. Органічність творчості актора як четвертий принцип системи. Принцип творчого перевтілення як п'ятий і вирішальний принцип системи, як завершальний етап творчого процесу в акторському мистецтві. Система як надійний фундамент міцної споруди сучасної вистави. Режисерські принципи К.С.Станіславського. В.І.Немирович-Данченко як режисер, драматург, теоретик, педагог. Новаторство режисури

Немировича-Данченка, його теоретичні настанови про мистецтво режисури. Немирович-Данченко про три основні іпостасі режисера. Немирович-Данченко про емоційну кульмінацію у виставі, його теорія трьох секунд.

Практичне заняття 1:

1. Дати визначення поняття «надзавдання» за К.С.Станіславським.
2. Описати систему Станіславського як науково-практичну основу школи акторської майстерності.
3. Визначити вчення Немировича-Данченка про три сприймання театральної вистави, три хвили, три шляхи до неї. (2 год.)

ЛЕКЦІЯ 2. В.Є.Мейерхольд як новатор театрального мистецтва. (2год.)

Творча біографія В.Є.Мейерхольда. Розбіжність творчих поглядів та зближення шляхів двох великих режисерів – Станіславського як майстра теорії “синтезу” правди почуттів та Мейерхольда – новатора над уявного театрального мистецтва. Умовність і символізм у театрі митця. Видовищні тенденції майстра революційного театру. Погляди Мейерхольда на п’єсу як на специфічну форму організації руху думок, пристрастей, боротьби. Прийом парадоксального трактування сцени і образу у Мейерхольда. Мейерхольд про контрастне поєднання речей і дій, його режисерське рішення вистави “Нора”. Поради Мейерхольда про пошук зримого образу та режисерського задуму майбутньої вистави.

Практичне заняття 2:

1. Описати китайську театральну теорію Мейерхольда: основні положення – пауза та музика – як головні дійові особи вистави.
2. Охарактеризувати значення творчої спадщини В.Мейерхольда для розвитку сучасного мистецтва.
3. Дати коротку характеристику вистави Мейерхольда “Маскарад”

ЛЕКЦІЯ 3. Значення режисерської діяльності Є.Б.Вахтангова та Л.Курбаса в режисурі естради театралізованих вистав та масових свят. (2год.)

Перші режисерські кроки Є.Б.Вахтангова. Пошук митцем нових форм виявлення правди життя у правді театру. Вахтангов: “Дивіться – це театр, це не реальність, як у Станіславського, і це зовсім не потойбічний світ, як у Мейєрхольда”. Експерименти та реформаторство Є.Вахтангова: розширення сценічного простору, зв’язок сцени з глядачем. Поняття природи гротеску в режисурі Є.Вахтангова. Режисерські роботи Є.Вахтангова, зокрема, вистава “Принцеса Турандот”. Є.Вахтангов про характерність всіх без винятку акторів. Акторська та режисерська спадщина Леся Курбаса.

Характерні риси творчої індивідуальності Леся Курбаса – нахил до філософських узагальнень, здатність глибоко вникати в зміст мистецького твору, вміння розкривати його другий план. Творчі знахідки митця у вирішенні питання простору і часу у творчості режисера й актора. Режисерські роботи Леся Курбаса в оригінальному українському варіанті як відображення загальних тенденцій художнього розвитку, властивих європейській культурі 20-х років ХХ століття. Значення особистості Леся Курбаса для історії українського театрального мистецтва.

Практичне заняття 1:

1. Описати суперечливість поглядів К.Станіславського та Є.Вахтангова на сутність театрального мистецтва. Відома театральна формула: Вахтангов – це Станіславський плюс Мейєрхольд, її тлумачення.
2. Визначити вплив європейського мистецтва (Віденської опери і оперети,

польського театру у Львові) на формування мистецького кредо Леся Курбаса.

3. Написати реферат на тему: “Театральне об’єднання “Березіль” – режисерська лабораторія Леся Курбаса, як театр своєрідного типу, що не мав аналогів у культурному будівництві нашої країни тих часів”. (2 год)

Модульна контрольна робота №1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Поняття та структура сценічного номеру як основи режисерської та сценарної майстерності

ЛЕКЦІЯ 1. Ідейно-тематична основа сценічного номеру як одиниці естрадного мистецтва. (2 год.)

Ідейно-тематична основа сценічного номеру як основний елемент режисерського аналізу. Поняття теми, проблеми, ідеї твору. Ідея як форма мислення режисера. Тема як предмет та суть будь-якого міркування або викладу, що утворюють основу художнього твору. Проблема як основне питання художнього твору, що потребує розв’язання. Поняття конфлікту. Види конфліктів. Важливість визначення режисером теми, проблеми, ідеї майбутнього заходу для логічної реалізації проекту. Режисерський аналіз сценарію та визначення головного конфлікту, його складових елементів (змісту конфлікту, конфлікуючих сторін, розташування сил конфлікту, предмет конфлікту, характер конфлікту).

Практичне заняття 1:

Визначення теми та ідеї власного естрадного номеру.

1. Створити ідею естрадного номеру тематичного концерту до дня незалежності України.

2. Визначити тему номеру.
3. Визначити проблему номеру та основний конфлікт.

ЛЕКЦІЯ 2. Архітектоніка та композиція номеру. Надзавдання як головна мета постановки будь-якої спеціальної події. (2 год.)

Архітектоніка сценічного номеру – побудова основних елементів (сцен, епізодів) і окремих частин сценарію у визначеній системі і послідовності. Архітектоніка як загальний зміст епізодів і блоків та монтажна організація матеріалу. Архітектоніка номеру: розглядання конструктивних основ твору, співвідношення між головними і другорядними елементами сценарію, підсумок функціонального значення окремих частин і елементів. Композиційна побудова твору, закони композиції. Композиція номеру. Подія як зміна характеру дії сценічного номеру. Визначення та класифікація подій у сценічному номері. Визначення терміну «над завдання». Значення образного розуміння ідеї та надзавдання у формуванні режисерського задуму. Надзавдання як головна мета постановки будь-якої спеціальної події.

Практичне заняття 2:

Аналіз композиції естрадного номеру.

1. Визначити зав'язку, розвиток, кульмінацію, розв'язку та фінал номеру.
2. Визначити головну подію номеру.
3. Визначити другорядні події.
4. Визначити над завдання номеру.

ЛЕКЦІЯ 3. Жанр, конфлікт, наскрізна дія, атмосфера як головні складові темпоритму спеціальної події. (2 год.)

Жанр як вид твору, що позначений конкретними стильовими ознаками.

Різновиди жанрів та певна сукупність принципів, яких повинен дотримуватися режисер при втіленні на сцені. Визначення жанру як “кута зору автора на дійсність, переломлений через художній образ” (за Г.Товстоноговим). Різновиди жанрів у сценічному мистецтві. Темп (від італ. *tempo*, лат. *tempus* – час) – швидкість руху, в театральному мистецтві як швидкість розвитку сценічної дії, подій, драматургічної боротьби та розвитку конфлікту. Ритм (від гр. *rhythmos* – співрозмірність, стрункість) як співвідношення тривалості основних одномірних елементів руху. Взаємозв’язок темпу і ритму. Введення К.С.Станіславським до театральної термінології поняття “темпоритму”. Поняття темпоритму. Темпоритм як показник міри фізичної готовності до здійснення будь-якої дії. Темпоритм як вираження психологічної напруги, емоційної насиченості та мобільності сценічної дії Використання сучасними режисерами синкопованої (переакцентованої) побудови темпоритму концерту (при обов’язковому дотриманні закону його зростання). Загальне поняття атмосфери в житті та у театральному мистецтві. Атмосфера театру, концертного залу, цирку, театралізованого масового свята. Атмосфера як взаємозв’язок режисера з глядачем. Атмосфера простору, часу і запропонованих обставин.

Практичне заняття 3:

Процес створення атмосфери.

1. Визначити жанр естрадного номеру.
2. Дати визначення темпоритму власного номеру.
3. Визначити атмосферу, яку потрібно створити для номеру.

ЛЕКЦІЯ 4. Додаткові виразні засоби: світлове, звукове, музично-шумове оформлення. Мізансцена. (2 год.)

Поняття світлового, звукового, музично-шумового оформлення спеціальної

події. Особливості світлового вирішення кожного номера. Необхідність світлової партитури кожного номера. Підбір звукового оформлення як засобу впливу на глядача. Роль світлового, звукового, музично-шумового оформлення у створення необхідної атмосфери. Мізансцена як засіб пластичної виразності сценічного номеру. Технологія мізансценування. Поняття мізансцени як розташування дійових осіб на сценічному майданчику у певному фізичному відношенні один до одного і до навколишнього предметного середовища. Мізансцена як один з найважливіших засобів образної виразності режисерської думки. Мізансцена – мова режисера. Режисер як творець сценічного простору. Різновиди мізансцен: за змістом (функціональні, психологічні, тематичні), за геометрією (горизонтальні, вертикальні, діагональні, перпендикулярні, глибинні, симетричні, асиметричні, круглі, серпантинні, з чітким малюнком, з прихованим малюнком). Залежність мізансцени від жанру і стилю вистави, від міри умовності. Мізансцени сюжетні, фабульні, образні. Іномовна образність у мізансценах естрадних та масових видовищ (алегорична, символічна, метафорична). Іномовна образність у мізансценах естрадних та масових видовищ (алегорична, символічна, метафорична). Мізансцена в театралізованій виставі як частина сценічної інформації.

Практичне заняття 4:

Формування мізансцен та підбір додаткових виразних засобів.

1. Описати світлове оформлення, необхідне для створення відповідної атмосфери у номері.
2. Створити перелік музичних композицій та шумового оформлення номеру.
3. Описати кіно елементи, що знадобляться для створення естрадного номеру.
4. Розписати мізансцени естрадного номеру.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Режисерська концепція: теоретичні основи та практика застосування в умовах сучасних форм та жанрів режисури спеціальних подій

ЛЕКЦІЯ 1. Сценарно-режисерський хід та прийом як образний рух авторської концепції. (2 год.)

Поняття ходу в концертах як драматургічний, режисерський, сценарний і авторсько-режисерський. Сценарно-режисерський хід як смисловий хід, в основі якого лежить ідейне начало, що визначає напрям монтажу, підказує композиційні прийоми та образно-пластичне вирішення. Випадкова та цільова установка виникнення сценарно-режисерського ходу. Сценарно-режисерський хід як образний рух авторської концепції, спрямований на досягнення педагогічного впливу. Народження сценарно-режисерського ходу на початковому, ознайомчому етапі розробки задуму майбутньої вистави. Народження сценарно-режисерського ходу на початковому, ознайомчому етапі розробки задуму майбутньої вистави. Режисерський прийом як постановочний спосіб організації в просторі й часі. Режисерський прийом як організатор форми вистави, концерту, свята. Прийом як рішення. Вимоги до вибору режисерського прийому. Принципи класифікації прийомів: історичний, за видами мистецтв, функціональний. Історичний принцип класифікації: *античний театр* – “ведучі-коментатори”, “хор-коментатор”; *театр Середньовіччя* – “коло”, “тіні”, “пантоміма”, “ханаміті”(дорога квітів); *театр епохи Відродження* – “маски” (різні види), “музиканти-ведучі”, поєднання різних видів ляльок з живим діючим актором, “вставні музичні номери”; *театр класицизму* – “живі картини”, “скульптури, що оживають”, “дивертисмент”; *романтичний театр* – “масовки”, “ритуал”; *реалістичний*

театр – “індивідуалізована маса”; *агітаційний театр* – “зонги”, “вірші-апарти”, “документи-апарти”. Принцип класифікації за видами мистецтв: *образотворче* – картини, скульптури, фотодокументи; *архітектура* – різні види сценічних площадок; *кіно* – стоп-кадр, наплив, голоси за кадром, поліекран, подвійна експозиція; *музика* – хор-коментатор, музиканти-ведучі, зонги, куплети; *хореографія* – пантоміма, дивертисмент; *література* – роздвоєння персонажу, ведучий, різні види вставок – вірші, документи; *театр* – маски, тіні, ляльки.

Функціональний принцип класифікації: організація дії у просторі – ханаміті, коло, поліекран; організація дії у часі – стоп-кадр, ремінісценція; організація дії у просторі і часі – пантоміма, дивертисмент. Режисерський задум як творчий процес, у результаті якого повинно обов’язково сформуватися конкретне розуміння і осмислення дійсності, що визначить чітку громадянську позицію, емоційне відчуття, а також пластично-просторове й тональне рішення вистави в єдиному стилістичному та жанровому ключі на основі інтерпретаторської концепції. Задум як прочитання твору з погляду сучасності, точка зору режисера на життя, відтворене автором; Режисерський задум як неповторне художнє явище.

Практичне заняття 1:

Створення сценарно-режисерського ходу.

1. Визначення режисерського прийому номеру.
2. Визначення сценарного ходу номеру.
3. Визначення режисерського ходу номеру.

ЛЕКЦІЯ 2. Театралізація та монтаж як творчий метод режисера. (2 год.)

Театралізація як творчий метод режисури “зримих” байок, пісень, фактів, документів. Театралізація як метод художнього осмислення реальних подій в організації дійства. Види театралізації: сценарна та режисерська. Елементи театралізації: асоціація, символ, метафора, алегорія. Театралізація та образне

вирішення “зримої” форми. Побудова театралізованого дійства за принципами: ілюстрації подій, формування сюжету на основі подій, асоціативного бачення при побудові дії у просторі й часі. Робота над театралізованим вирішенням події, реального дійства. Монтаж в процесі створення естрадних, театралізованих та масових форм. Принципи монтажу в різних видах мистецтва. Монтаж та його значення у роботі режисера естради та масових свят. Мистецтво монтажу як показник міри обдарованості режисера.

Види монтажу: послідовний, контрастний, паралельний, одночасний, ремінісцентний. Використання різних видів монтажу при створенні єдиного цілісного дійства при постановках концертів, театралізованих вистав, шоу-програм, естрадних видовищ і масових свят. Особливості монтажу при створенні театралізованого заходу на різних сценічних майданчиках, в єдиному просторі й часі під час проведення масових свят просто неба. Залежність прийомів монтажу від сценарно-режисерського задуму. Творчий монтаж як естетичний принцип. Послідовність і логіка авторської думку шляхом монтажною організації матеріалу як головна мета режисерського прочитання твору. Монтаж у театралізованих формах як засіб впливу на глядача. Організація глядацького сприймання як одна із функцій монтажу. Монтаж як основа дійовості театралізованої вистави, концерту, масового свята. Монтаж в театралізованих формах як основа композиції.

Практичне заняття 2:

Театралізація та монтаж: практичне застосування.

1. Робота над театралізованим вирішенням події.
2. Визначення виду монтажу, необхідного для вирішення події

ЛЕКЦІЯ 3. Режисерська документація як метод спілкування зі всіма учасниками спеціальної події. (2 год.)

Особливості режисерської документації та її роль у творчому процесі. Види режисерської документації: режисерський план постановки, режисерський монтажний лист, музична партитура, світлова партитура, сценарний план кіноматеріалів і діапроекцій, робоча схема (концерту, вистави, маніфестації – план-дислокація, схема зв'язку, схема транспорту і техніки, схема охорони порядку та забезпечення техніки безпеки), репетиційний план. Розробка документації безпосередньо самим режисером-постановником. Сценарій як основа режисерських документів. Режисерський план як першочерговий начерк основної схеми вистави, як відправна точка для монтажу номерів в епізоди і, епізодів у дійство. Режисерський план як виклад основних компонентів майбутньої вистави, концерту, масового свята, що визначає послідовність номерів у епізодах та послідовність самих епізодів у заході. Інші види послідовності складових частин режисерського плану: потреба у бутафорії, реквізиті, музичних інструментах, костюмах, фонограмах, визначення основних етапів роботи над виставою, інформація про основних виконавців. Монтажний лист як графічний виклад режисерського плану, перелік усіх компонентів кожного номера та засобів його забезпечення. Складові монтажного листа: 1) нумерація; 2) епізод; 3) назва номера та його характер; 4) виконавці; 5) акомпанемент номера; 6) тексти, що виконуються на сцені та звучать на радіо, дикторські тексти; 7) кіноматеріали (з усіма характеристиками кіноплівки); 8) художньо-технічне оформлення, в якому відбувається номер; 9) світлове вирішення номера; 10) костюми; 11) бутафорія та реквізит; 12) примітки. Вимоги до заповнення монтажного листа. Музична партитура як одна з основ драматургії постановки, що задає тон розвитку дії. Два періоди репетиційного плану: перший – у репетиційних залах; другий – безпосередньо на сцені або на майданчику, де буде відбуватися дійство. Злагоджена робота постановочної групи вистави як результат вмілого керівництва режисера-постановника творчим процесом.

Практичне заняття 3:

Створення режисерської документації.

1. Створити режисерський план естрадного номеру.
2. Написати сценарний план естрадного номеру.
3. Написати монтажний лист естрадного номеру.

Модульна контрольна робота №3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

Літературний сценарій. Сценарна театралізація як творчий метод сценариста.

ЛЕКЦІЯ 1. Сценарний план як літературний проект майбутньої спеціальної події. (2 год.)

Сценарний план – літературний проект майбутнього заходу, в якому пунктирно накреслений передбачуваний хід розвитку дії, тезисно викладено основні висловлювання і дикторські коментарі. Конкретно-графічне зображення сценарного плану–запису у відповідному порядку найменувань частин, епізодів, номерів – театралізованого дійства. Різновиди сценарних планів. Синтез сценарного плану і монтажного листа в умовах сучасного естрадного мистецтва. Процес створення сценарного плану з усіма учасниками майбутнього спеціального заходу. Трансформація сценарного плану у літературний сценарій.

Практичне заняття 1:

Написання сценарного плану спеціальної події.

1. Створити сценарний план спеціальної події.
2. Зобразити графічно сценарний план елементів спеціальної події.

ЛЕКЦІЯ 2. Поняття сценарної театралізації: види та виразні засоби. (2 год.)

Театралізація матеріалу – висловлювання змісту засобами театру. Сценарна театралізація – творчий спосіб перетворення життєвого, документального матеріалу у художній сценарій. Види сценарної театралізації: копільований, оригінальний, змішаний. Копільований вид театралізації – тематичний відбір і використання сценаристом готових художніх образів з різних видів мистецтв і поєднання їх між собою сценарним ходом. Театралізація оригінального виду – створення сценаристом нових художніх образів згідно із сценарним задумом. Використання театралізації оригінального виду при створенні сценаріїв документального жанру, в основі яких лежить інсценізація документа. Театралізація змішаного виду – використання сценаристом першого і другого видів театралізації. Театралізація як органічний синтез засобів ідейно-емоційного впливу, при якому за допомогою монтажу створюється сценарій, який водночас стає в цілому новим, оригінальним за змістом і значенням образним художньо-публіцистичним твором. Виразні засоби як мова театралізації, як допомога створення естетичних цінностей. Символ (у пер. з грецької – „знак”) – багатозначна форма. Зміна сенсу символу залежно від епохи, історичної обстановки, умов спілкування. Асоціативний зв'язок символу з сприйняттям його глядачем. Поняття „штамп” і символіка. Основні шляхи використання символів у сценарії. Метафора як важливий засіб виразності театралізації, в основі якого лежить принцип образного зіставлення предмета з якимось іншим на основі загальної для них ознаки. Алгоритм – інакомовність, зображення абстрактної ідеї засобами конкретного зримого образу. Символ, метафора, алгеорія як основні виразні засоби інакомовності.

Практичне заняття 2:

Створення сценарної театралізації.

1. Визначити вид сценарної театралізації, застосованої у сценарії спеціальної події.
2. Використати символ як засіб театралізації.
3. Використати метафору як засіб театралізації.
4. Використати алегорію як засіб театралізації.

ЛЕКЦІЯ 3. Літературний сценарій, його види та методи його створення. (2 год.)

Сценарна майстерність як один з суттєвих напрямків творчої роботи майстрів театрального мистецтва. Сценарій – драматичний твір, який визначає зміст, форму, жанрове та стильове вирішення заходу. Сценарій – детальний літературний опис дії на основі якого створюється театралізована вистава, свято, концерт, ігрова або будь-яка інша програма. Види сценаріїв. Метод компіляції. Типи сценаріїв за засобами ідейно-емоційного впливу. Типи сценаріїв за засобом організації матеріалу. Засоби літературно-сценарної роботи – переказ, демонстрація, вправи, навіювання, приклад, переконання, видовище, розвага. Вимоги до літературного сценарію. Види літературної основи театралізованого, естрадного, масового дійства: сценарний план і сценарій. Різновиди літературних сценаріїв театралізованих дійств. Основний етап роботи над літературним сценарієм театралізованого заходу – збирання і пошуки фактичного та художнього матеріалу. Практичні приклади найбільш вдалих літературних сценаріїв сучасних театралізованих, естрадних, масових дійств.

Практичне заняття 3:

Створення літературного сценарію спеціальної події.

1. Написати авторський літературний сценарій спеціальної події.

2. Написати компільований літературний сценарій спеціальної події.
3. Визначити тип сценарію за за засобом організації матеріалу.

ЛЕКЦІЯ 4. Інсценізація у створенні сценаріїв номеру, зримої та малої форми. (2 год.)

Інсценізація літературних творів: оповідання, роману, розповіді тощо. Види інсценізацій: драматургічний, епічний, сценічна композиція. Драматургічний вид інсценізації – побудова за законами аристотелівської драматургії. Драматургічна інсценізація як найбільш самостійний твір, віддалений від оригіналу тип інсценізації, який можна назвати „п’еса-інсценізація”. Епічний вид інсценізації – основний принцип побудови – не тільки показ, але й розповідь, оповідання. У цьому типі інсценізації підвищується питома вага літературного слова. Епічний тип інсценізації – тип драми особливої літературної властивості, в якій характери розкриваються не шляхом прямого розвитку дії, яка стимулюється яскраво вираженим конфліктом, а шляхом ґрунтовного літературного показу і розвитку. Основні особливості епічної інсценізації. Роль монтажу у роботі над інсценізацією літературних творів. Його головна функція – драматургічна побудова логіки розвитку дії. Допоміжні елементи інсценізації літературних творів. Визначення основних технологічних моментів інсценізації.

Практичне заняття 4:

Використання інсценізації у створенні номеру.

1. Впровадити інсценізацію літературного твору у спеціальну подію.
2. Визначити вид інсценізації.
3. Визначити вид монтажу, необхідний для впровадження інсценізації у спеціальну подію.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V.

Сценарний задум як основа драматургії театралізованих форм

ЛЕКЦІЯ 1. Сценарний задум та хід як образно-емоційне уявлення змісту майбутнього твору. (2 год.)

Сценарний задум – сформоване логічно-чуттєве авторське відношення до піднятої проблеми. Сценарний задум – образно-емоційне уявлення змісту майбутнього твору. Різноманітність шляхів народження сценарного задуму. Конфлікт – основа сюжетного задуму сценарію. Основні моменти сценарного задуму. Основні компоненти сценарного задуму майбутнього твору. Головні ознаки сценарного задуму. Наступний етап роботи над сценарним задумом – пошук сценарного (сюжетного) ходу, від якого залежить цілісність, єдність художнього задуму. Сценарний хід – образний рух авторської концепції, направлений на досягнення мети педагогічного впливу. Варіанти сценарного ходу в театралізованих, естрадних, масових дійствах. Сценарний задум, образне рішення, вдалий прийом монтажу, оригінальний сценарний хід як головні етапи роботи над створенням сценарію даної форми.

Практичне заняття 1:

Створення сценарного задуму спеціальної події.

1. Описати сценарний задум майбутнього твору.
2. Визначити основний конфлікт.
3. Знайти сценарний хід для реалізації сценарного задуму.

ЛЕКЦІЯ 2. Художній образ майбутньої спеціальної події: шляхи створення та реалізації. (2 год.)

Поняття художнього образу в різних видах мистецтва. Види художніх образів: образ-символ, образ-алегорія, образ-метафора, образ-асоціація. Художній образ як узагальнена і разом з тим конкретна картина людського життя чи навколишнього світу, що створена творчою уявою митця. Художній образ як особлива форма естетичного освоєння світу, за якої зберігається його предметно-чуттєвий характер, його цілісність, життєвість, конкретність, Художній образ як спосіб мислення у мистецтві. Мета образу: передати загальне через одиничне, не наслідуючи дійсність, а відтворюючи її. Класифікація образів за способом творення і сприйняття: слухові, зорові, дотикові, смакові, запахові. Шляхи створення художнього образу. Використання допоміжних засобів виразності як елемент реалізації художнього образу.

Практичне заняття 2:

Створення художнього образу майбутньої спеціальної події.

1. Описати художній образ спеціальної події.
2. Визначити вид художнього образу.
3. Визначити образ за способом творення та сприйняття.

ЛЕКЦІЯ 3. Літературний монтаж, його види. (2 год.)

Літературний монтаж як творчий метод автора, як засіб розкриття його ідеї. Поняття монтажу, його характеристика. Функції монтажу. Монтаж як співставлення, співвідношення фактів, людських доль, численних зв'язків. Включення монтажу у процес створення образу. Види монтажу: послідовний, паралельний, одночасний, контрастний, ремінісцентний, асоціативно-образний, монтаж-рефрен. Змішані форми монтажу – чергування різних засобів і прийомів, які з точки зору сценариста є найбільш придатними для того чи іншого сценарію. Залежність прийомів монтажу від сценарно-режисерського задуму. Закони монтажу. Особливості монтажних поєднань – музичних, мовних, хореографічних, театральних – та різних виразних засобів. Особливості монтажу документального та художнього матеріалу. Принципи монтажу в сценарії організації епізодів, блоків театралізованих дійств. Монтаж загальної

композиції твору. Монтаж у театралізованих формах як засіб впливу на глядача. Використання різних видів монтажу при написанні сценаріїв театралізованих вистав, концертів, шоу-програм, естрадних видовищ та масових свят.

Практичне заняття 3:

Використання літературного монтажу для розкриття ідеї.

1. Визначити вид монтажу, який використано у літературному сценарії.
2. Визначити особливості монтажних поєднань.
3. Замінити обраний вид монтажу на інший (ремінісцентний на одночасний, контрастний на паралельний і т.д.)

ЛЕКЦІЯ 4. Види та засоби ідейно-емоційного впливу: роль музики, кіно та інших допоміжних засобів (2 год.)

Види ідейно-емоційного впливу в сценарії театралізованих, масових форм: живе слово, драматичне мистецтво, кіно, телебачення, хореографія, літературні твори, образотворче мистецтво, спорт, світло. Живе слово, його функції в сценарії, характеристика його використання. Слово як засіб спілкування між виконавцем і глядачем. Роль музики в сценарії театралізованої вистави і масового дійства. Основи функції музики в дійстві: сюжетна, емоційна, ілюстративна, допоміжна. Роль музики у асоціативному монтажі. Музичний супровід як посилення ідейно-художнього впливу, як ключ цілісності театралізованого, масового дійства. Використання кіно фрагментів, сцен з вистав, пісень як продовження думки чи дії, або ж як „другий” план усного виступу. Фрагменти кінохроніки, художнього фільму як засіб передачі дії, завершення її або як фон масової дії виконавців. Використання художнього і документального кіно в пролозі драматургічної структури сценарію. Особливості використання телебачення. Чіткість і логіка поєднання у сценарії засобів ідейно-емоційного впливу – створення цілісності дійства

театралізованої, естрадної вистави, концерту, масового свята.

Модульна контрольна робота №5

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи сценарної майстерності та режисерської діяльності»

Разом: 180 годин., лекції —36 год., семінарські заняття — 6 год., практичні заняття — 28 год., модульний контроль — 10 год., 70 год. — самостійна робота, 30 год. — іспит.

Модуль	Змістовий модуль I		
Назва модуля	Основи та головні принципи театрального мистецтва		
К-сть балів за модуль	76 балів		
Теми лекцій	Тема 1. Теоретичні засади режисури у творчості К.С.Станіславського В.І.Немировича-Данченка	Тема 2. В.Є.Мейерхольд як новатор театрального мистецтва	Тема 3. Значення режисерської діяльності Є.Б.Вахтангова та Л.Курбаса в режисурі естради театралізованих вистав та масових свят.
Відвідування	1бал	1бал	1 бал

лекцій				
Теми семінарських занять (СЗ)	Тема 1. Трактуння поняття «надзавдання» за К.С.Станіславським. Система Станіславського як науково-практична основа школи акторської майстерності. Вчення Немировича-Данченка про три сприймання театральної вистави, три хвили, три шляхи до неї.	Тема 2. Китайська театральна теорія Мейерхольда: основні положення – пауза та музика – як головні дійові особи вистави. Значення творчої спадщини В.Мейерхольда для розвитку сучасного мистецтва. Вистави Мейерхольда “Маскарад” М.Лермонтова, “Незнайомка” та “Балаганчик” О.Блока.	Тема 3. Суперечливість поглядів К.Станіславського та Є.Вахтангова на сутність театального мистецтва. Відома театральна формула: Вахтангов – це Станіславський плюс Мейерхольд, її тлумачення. Вплив європейського мистецтва (Віденської опери і оперети, польського театру у Львові) на формування мистецького кредо Леся Курбаса. Театральне об’єднання “Березіль” – режисерська лабораторія Леся Курбаса, як театр своєрідного типу, що не мав аналогів у культурному будівництві нашої країни тих часів.	
Відвідування СЗ / робота на СЗ / виконання ДЗ	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів	
Самостійна робота (СР)	СР №1 5 балів	СР №2 5 балів	СР №3 5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			
Модуль	Змістовий модуль II			
Назва модуля	Поняття та структура сценічного номеру як основи режисерської та сценарної майстерності			
К-сть балів за модуль	93 бали			
Теми лекцій	Тема 1. Ідейно-тематична основа сценічного номеру як одиниці естрадного мистецтва	Тема 2. Архітектоніка та композиція номеру. Надзавдання як головна мета постановки будь-якої спеціальної події.	Тема 3. Жанр, конфлікт, наскрізна дія, атмосфера як головні складові темпоритму спеціальної події.	Тема 4. Додаткові виразні засоби: світлове, звукове, музично-шумове оформлення. Мізансцена.
Відвідування лекцій	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал

Теми практичних занять (ПЗ)	Тема 1. Визначення теми та ідеї власного естрадного номеру.	Тема 2. Аналіз композиції естрадного номеру.	Тема 3. Процес створення атмосфери.	Тема 4. Формування мізансцен та підбір додаткових виразних засобів.
Відвідування ПЗ / робота на ПЗ / виконання ДЗ	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів
Самостійна робота (СР)	СР №4 5 балів	СР №5 5 балів	СР №6 5 балів	СР №7 5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			

Модуль	Змістовий модуль III		
Назва модуля	Режисерська концепція: теоретичні основи та практика застосування в умовах сучасних форм та жанрів режисури спеціальних подій		
К-сть балів за модуль	76 балів		
Теми лекцій	Тема 1. Сценарно-режисерський хід та прийом як образний рух авторської концепції	Тема 2. Театралізація та монтаж як творчий метод режисера	Тема 3. Режисерська документація метод спілкування зі всіма учасниками спеціальної події
Відвідування лекцій	1 бал	1 бал	1 бал
Теми практичних занять (ПЗ)	Тема 1. Створення сценарно-режисерського ходу.	Тема 2. Театралізація та монтаж: практичне застосування.	Тема 3. Створення режисерської документації.
Відвідування ПЗ / робота ПЗ / виконання ДЗ	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів
Самостійна робота	СР №1 5 балів	СР №2 5 балів	СР №3 5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		
Модуль	Змістовий модуль IV		
Назва модуля	Літературний сценарій. Сценарна театралізація як творчий метод сценариста		
К-сть балів за модуль	93 бали		

Теми лекцій	Тема 1. Літературний сценарій, його види та методи його створення.	Тема 2. Поняття сценарної театралізації: види та виразні засоби.	Тема 3. Сценарний план як літературний проект майбутньої спеціальної події.	Тема 4. Інсценізація у створенні сценаріїв номеру, зримої та малої форми.
Відвідування лекцій	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми практичних занять (ПЗ)	Тема 1. Створення літературного сценарію спеціальної події.	Тема 2. Створення сценарної театралізації.	Тема 3. Написання сценарного плану спеціальної події.	Тема 4. Використання інсценізації у створенні номеру.
Відвідування ПЗ / робота ПЗ / виконання ДЗ	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів
Самостійна робота	СР №4 5 балів	СР №5 5 балів	СР №6 5 балів	СР №7 5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 4 (25 балів)			
Модуль	Змістовий модуль V			
Назва модуля	Сценарний задум як основа драматургії театралізованих форм			
К-сть балів за модуль	82 бали			
Теми лекцій	Тема 1. Сценарний задум та хід як образно-емоційне уявлення змісту майбутнього твору.	Тема 2. Художній образ майбутньої спеціальної події: шляхи створення та реалізації.	Тема 3. Літературний монтаж, його види.	Тема 4. Види та засоби ідейно-емоційного впливу: роль музики, кіно та інших допоміжних засобів
Відвідування лекцій	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми практичних занять (ПЗ)	Тема 1. Створення сценарного задуму спеціальної події.	Тема 2. Створення художнього образу майбутньої спеціальної події.	Тема 3. Використання літературного монтажу для розкриття ідеї.	-
Відвідування ПЗ / робота на ПЗ / виконання ДЗ	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів	1 + 10 = 11 балів	
Самостійна робота (СР)	СР №4 5 балів	СР №5 5 балів	СР №6 5 балів	СР №7 5 балів
Види поточного	Модульна контрольна робота 5 (25 балів)			

контролю	
Підсумковий контроль	РАЗОМ ЗА 5 МОДУЛІВ — 420 балів Екзамен - 40 балів

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Основи та головні принципи театрального мистецтва

Тема 1. Теоретичні засади режисури у творчості К.С.Станіславського та В.І.Немировича-Данченка - 4 год.

1. Прочитати та опрацювати літературу з питань функціональних обов'язків режисера естради – 1 год..
2. Підготувати тези за матеріалами зібрання творів К.С.Станіславського на тему: „Система Станіславського як науково-практична основа школи акторської майстерності” – 1 год.
3. Ознайомитися з вченням В.І.Немировича-Данченка про роль та значення театру романтичного і театру реалістичного – 1 год.
4. Проаналізувати значення спадщини В.І.Немировича-Данченка у формуванні сучасного театрального мистецтва – 1 год.

Тема 2. В.Є.Мейерхольд як новатор театрального мистецтва - 4 год.

1. Написати реферат на тему „Значення творчої спадщини В.Мейерхольда для розвитку сучасного мистецтва ” – 1 год..
2. Визначити головні вимоги В.Мейерхольда до декоративного оформлення вистави – 1 год..

3. З'ясувати в чому полягає мейерхольдівська модифікація прийому передбачливого розкриття фабули – 1 год..
4. Проаналізувати процес пошуку В.Мейерхольдом зримого образу та режисерського задуму майбутньої вистави – 1 год..

Тема 3. Значення режисерської діяльності Є.Б.Вахтангова та Л.Курбаса в режисурі естради театралізованих вистав та масових свят. - 4 год.

1. З'ясувати у чому полягають експерименти та реформаторство Вахтангова в театральному мистецтві – 1 год..
2. Визначити позицію Вахтангова у питанні про синтез школи переживання і удавання, та подальшого процесу гармонійного поєднання їх у єдине поняття перевтілення – 1 год..
3. Проаналізувати вистави, які Лесь Курбас здійснив у театрі «Березіль» – 1 год..
4. Перерахувати режисерські роботи Л.Курбаса, що були втілені на сцені «Молодого театру» – 1 год..

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Поняття та структура сценічного номеру як основи режисерської та сценарної майстерності

Тема 1. Ідейно-тематична основа сценічного номеру як одиниці естрадного мистецтва. - 4 год.

1. Сформувати декілька визначень поняття сценічного номеру – 1 год..
2. Визначити ідею, тему та проблему самостійно обраного сценічного номеру – 1 год..
3. Проаналізувати прояв конфлікту у різних творах сценічного мистецтва – 1 год..
4. Визначити різницю між проблемою та конфліктом у сценічному номері – 1 год..

Тема 2. Архітектоніка та композиція номеру. Надзавдання як головна мета постановки будь-якої спеціальної події. - 4 год.

1. Сформувати декілька визначень поняття архітектоніки – 1 год..
2. Проаналізувати композиційну побудову твору, закони композиції. – 1 год..
3. Визначити надзавдання у самостійно обраному творі сценічного мистецтва – 1 год..

4. Визначити різницю між архітектонікою та композицією у сценічному мистецтві – 1 год..

Тема 3. Жанр, конфлікт, наскрізна дія, атмосфера як головні складові темпоритму спеціальної події. - 4 год.

1. Визначити жанр вистави як вид сценічного твору, що має певну образну структуру – 1 год..
2. Проаналізувати складові темпоритму у сценічному мистецтві – 1 год..
3. Сформувати визначення поняття наскрізної дії – 1 год..
4. Визначити, які чинники є основними для формування відповідної атмосфери – 1 год..

Тема 4. Додаткові виразні засоби: світлове, звукове, музично-шумове оформлення. Мізансцена - 4 год.

1. Дати визначення поняття додаткових виразних засобів у сценічному мистецтві – 1 год..
2. Проаналізувати вплив правильно підбраного звукового оформлення для спеціальної події – 1 год..
3. Різновиди мізансцен і їх застосування – 1 год..
4. Визначити роль світлового оформлення для реалізації режисерського задуму – 1 год..

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Режисерська концепція: теоретичні основи та практика застосування в умовах сучасних форм та жанрів режисури спеціальних подій

Тема 1. Сценарно-режисерський хід та прийом як образний рух авторської концепції. - 4 год.

1. Дати визначення сценарно-режисерських ходу та прийому – 1 год..
2. Описати принципи класифікації прийомів – 1 год..
3. Виявити режисерський задум у самостійно обраному творі сучасного сценічного мистецтва – 1 год..
4. Перерахувати найяскравіші на Вашу думку приклади сучасних

режисерських прийомів – 1 год..

Тема 2. Театралізація та монтаж як творчий метод режисера - 4 год.

1. Визначити різницю між сценарною та режисерською театралізацією – 1 год..
2. Театралізація та образне вирішення “зримої” форми – 1 год..
3. Проаналізувати принципи монтажу в різних видах мистецтва – 1 год..
4. Перерахувати види монтажу – 1 год..

Тема 3. Режисерська документація як метод спілкування зі всіма учасниками спеціальної події - 4 год.

1. Визначити різницю між сценарним та режисерським планом – 1 год..
2. Режисерський сценарій – як основа для формування усієї необхідної режисерської документації – 1 год..
3. Проаналізувати відмінності між сценарним планом та монтажним листом – 1 год..
4. Перерахувати види режисерської документації – 1 год..

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

Літературний сценарій. Сценарна театралізація як творчий метод сценариста.

Тема 1: Літературний сценарій, його види та методи його створення - 4 год.

1. Визначити типи сценаріїв за засобами ідейно-емоційного впливу. різницю між сценарною та режисерською театралізацією – 1 год..
2. Створити сценарій спеціальної події методом компіляції – 1 год..
3. Описати вимоги до літературного сценарію – 1 год..
4. Проаналізувати найбільш вдалі на вашу думку літературні сценарії сучасності – 1 год..

Тема 2: Поняття сценарної театралізації: види та виразні засоби - 4 год.

1. Визначити різницю між видами сценарної театралізації: компільований, оригінальний, змішаний – 1 год..

2. Прочитати та опрацювати літературу з питань сценарної театралізації – 1 год..
3. Написати реферат на тему : «Виразні засоби як мова театралізації» – 1 год..
4. Проаналізувати зміну значення символів у історичному процесі формування соціуму, навести приклади – 1 год..

Тема 3: Сценарний план як літературний проект майбутньої спеціальної події - 4 год.

1. Знайти приклади сучасного оформлення сценарного плану – 1 год..
2. Визначити основні складові сценарного плану – 1 год..
3. Визначити різницю між сценарним планом та літературним сценарієм – 1 год..
4. Синтез сценарного плану і монтажного листа – 1 год..

Тема 4: Інсценізація у створенні сценаріїв номеру, зримої та малої форми - 4 год.

1. Прочитати та опрацювати літературу з питань інсценізації – 1 год..
2. Визначити основні види інсценізації – 1 год..
3. Описати функції монтажу і його роль у інсценізації – 1 год..
4. Визначення основних технологічних моментів інсценізації – 1 год..

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V.

Сценарний задум як основа драматургії театралізованих форм

Тема 1. Сценарний задум та хід як образно-емоційне уявлення змісту майбутнього твору - 4 год.

1. Прочитати та опрацювати літературу з питань сценарного задуму – 1 год..
2. Описати думку відомих режисерів щодо значення сценарного задуму і його ролі у реалізації майбутнього проекту – 1 год..
3. Визначити основні етапи роботи над сценарним задумом – 1 год..
4. Знайти варіанти сценарного ходу в театралізованих, естрадних, масових дійствах – 1 год..

Тема 2. Художній образ майбутньої спеціальної події: шляхи створення та реалізації - 2 год.

1. Прочитати та опрацювати літературу на тему художнього образу у мистецтві – 1 год..
2. Написати реферат на тему «Художній образ як спосіб мислення у мистецтві» – 1 год..
3. Визначити класифікацію образів за способом творення і сприйняття – 1 год..
4. Описати допоміжні засоби виразності, що сприяють реалізації художнього образу – 1 год..

Тема 3. Літературний монтаж, його види - 4 год.

1. Прочитати та опрацювати літературу на тему літературного монтажу – 1 год..
2. Визначити функції монтажу – 1 год..
3. Проаналізувати особливості монтажних поєднань – 1 год..
4. Знайти зв'язок між прийомами монтажу та сценарно-режисерським задумом – 1 год..

Тема 4. Види та засоби ідейно-емоційного впливу: роль музики, кіно та інших допоміжних засобів - 4 год.

1. Прочитати та опрацювати літературу на тему «Види та засоби ідейно-емоційного впливу» – 1 год..
2. Написати реферат на тему «Роль музичного оформлення у створенні спеціального заходу» – 1 год..
3. Дати визначення поняття «Монтаж атракціонів» за С.Ейзентштейном – 2 год..

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 3.

Таблиця 3.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Основи та головні принципи театрального мистецтва			
Тема 1. Теоретичні засади режисури у творчості К.С.Станіславського та В.І.Немировича-Данченка - 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5	I
Тема 2. В.Є.Мейерхольд як новатор театрального мистецтва - 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5	II
Тема 3. Значення режисерської діяльності Є.Б.Вахтангова та Л.Курбаса в режисурі естради театралізованих вистав та масових свят. – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5	III
Змістовий модуль II. Поняття та структура сценічного номеру як основи режисерської та сценарної майстерності			
Тема 1. Ідейно-тематична основа сценічного номеру як одиниці естрадного мистецтва – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5	IV
Тема 2. Архітектоніка та композиція номеру. Надзавдання як головна мета постановки будь-якої спеціальної події – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5	V

Тема 3. Жанр, конфлікт, наскрізна дія, атмосфера як головні складові темпоритму спеціальної події –4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5	VI
Тема 4. Додаткові виразні засоби: світлове, звукове, музично-шумове оформлення. Мізансцена – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5	VII
Змістовий модуль III.			
Режисерська концепція: теоретичні основи та практика застосування в умовах сучасних форм та жанрів режисури спеціальних подій			
Тема 1. Сценарно-режисерський хід та прийом як образний рух авторської концепції – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	VIII
Тема 2. Театралізація та монтаж як творчий метод режисера – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	IX
Тема 3. Режисерська документація як метод спілкування зі всіма учасниками спеціальної події – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	X
Змістовий модуль IV.			
Літературний сценарій. Сценарна театралізація як творчий метод сценариста			
Тема 1. Літературний сценарій, його види та методи його створення – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	XI
Тема 2. Поняття сценарної театралізації: види та виразні засоби – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	XII
Тема 3. Сценарний план як літературний проект майбутньої спеціальної події – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	XIII
Тема 4. Інсценізація у створенні сценаріїв номеру, зримої та малої форми – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	XIV
Змістовий модуль V.			
Сценарний задум як основа драматургії театралізованих форм			
Тема 1. Сценарний задум та хід як образно-емоційне уявлення змісту майбутнього твору – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	XV
Тема 2. Художній образ майбутньої спеціальної події: шляхи створення та реалізації – 2 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	XV
Тема 3. Літературний монтаж, його види – 4 год.	Практичне заняття, модульний контроль, іспит	5	XVI

Тема 4. Види та засоби ідейно-емоційного впливу: роль музики, кіно та інших допоміжних засобів – 4 год.	Модульний контроль, іспит	5	XVI
<i>Разом: 70 год.</i>		<i>Разом: 90 балів</i>	

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи сценарної майстерності та режисерської діяльності» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

2. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 4 та табл. 5.

Таблиця 4.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	18	18
2	Відвідування (практичних) занять	1	17	17
3	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	18	90
4	Робота на (семінарському) занятті	10	3	30
5	Робота на (практичному) занятті	10	14	140

6	Модульна контрольна робота	25	5	125
максимальна кількість балів 420				

Розрахунок: $420:60=7$ + max 40 балів за екзамен.

3. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульна контрольна робота.

Таблиця 5.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ вчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;

- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Найбільш поширені методи навчання дисципліни "Основи сценарної майстерності та режисерської діяльності" представлено у табл. 6.

Таблиця 6.

Класифікація методів навчання, представлених у навчальному курсі

Група	Класифікаційна ознака	Види методів
I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності	за джерелом інформації	<ul style="list-style-type: none"> • словесні: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда • наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація. • практичні: вправи
	за логікою передачі і сприймання навчальної інформації	<ul style="list-style-type: none"> • індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
	за ступенем самостійності мислення	<ul style="list-style-type: none"> • репродуктивні, пошукові, дослідницькі
	за ступенем керування навчальною діяльністю	<ul style="list-style-type: none"> • під керівництвом викладача; • самостійна робота студентів: з книгою; • виконання індивідуальних навчальних завдань
II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності		<ul style="list-style-type: none"> • методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо);

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ:

- ✓ опорні конспекти лекцій;

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ мережа Інтернет, додаткова література;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт).

ІХ. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Поняття театрального мистецтва.
2. Становлення режисури як професії в театральному процесі у ХІХ ст.
3. Генезис режисури естради та функції режисера естради та масових свят.
4. Творча біографія К.С.Станіславського.
5. Основні принципи системи Станіславського.
6. Визначення терміну “надзавдання”.
7. Режисерські принципи К.С.Станіславського.
8. В.І.Немирович-Данченко як режисер, драматург, теоретик, педагог.
9. Новаторство режисури Немировича-Данченка.
10. Три основні іпостасі режисера.
11. Творча біографія В.Є.Мейєрхольда.
12. Умовність і символізм у театрі В.Є.Мейєрхольда.
13. Прийом парадоксального трактування сцени і образу у Мейєрхольда.
14. Мейєрхольд про контрастне поєднання речей і дій
15. Експерименти та реформаторство Є.Вахтангова.
16. Поняття природи гротеску в режисурі Є.Вахтангова.
17. Режисерські роботи Є.Вахтангова.
18. Є.Вахтангов про характерність всіх без винятку акторів.
19. Театральне об’єднання “Березіль”
20. Режисерські роботи Леся Курбаса в оригінальному українському варіанті.
21. Поняття теми, проблеми, ідеї твору.
22. Тема як предмет та суть будь-якого міркування або викладу.
23. Поняття конфлікту. Види конфліктів.
24. Важливість визначення режисером теми, проблеми, ідеї майбутнього

- заходу для логічної реалізації проекту.
25. Поняття архітекtonіки.
 26. Композиційна побудова твору, закони композиції.
 27. Подія як зміна характеру дії сценічного номеру.
 28. Надзавдання як головна мета постановки будь-якої спеціальної події.
 29. Жанр як вид твору.
 30. Різновиди жанрів у сценічному мистецтві.
 31. Введення К.С.Станіславським до театральної термінології поняття “темпоритму”.
 32. Загальне поняття атмосфери в житті та у театральному мистецтві.
 33. Атмосфера як взаємозв’язок режисера з глядачем.
 34. Поняття світлового, звукового, музично-шумового оформлення спеціальної події.
 35. Мізансцена як засіб пластичної виразності сценічного номеру.
 36. Мізансцена як один з найважливіших засобів образної виразності режисерської думки.
 37. Різновиди мізансцен.
 38. Сценарно-режисерський хід як смисловий хід.
 39. Народження сценарно-режисерського ходу на початковому, ознайомчому етапі розробки задуму майбутньої вистави.
 40. Режисерський прийом як постановочний спосіб організації в просторі й часі.
 41. Принципи класифікації прийомів.
 42. Режисерський задум як творчий процес.
 43. Театралізація як творчий метод режисури.
 44. Види театралізації.
 45. Театралізація та образне вирішення “зримої” форми.
 46. Монтаж в процесі створення естрадних, театралізованих та масових форм.
 47. Монтаж та його значення у роботі режисера естради та масових свят.

48. Види монтажу.
49. Види режисерської документації.
50. Сценарій як основа режисерських документів.
51. Режисерський план.
52. Монтажний лист.
53. Вимоги до заповнення монтажного листа.
54. Сценарна майстерність як один з суттєвих напрямків творчої роботи майстрів театрального мистецтва.
55. Поняття літературного сценарію.
56. Види сценаріїв. Метод компіляції.
57. Основний етап роботи над літературним сценарієм театралізованого заходу.
58. Сценарна театралізація.
59. Види сценарної театралізації.
60. Компільований вид театралізації .
61. Театралізація змішаного виду.
62. Театралізація оригінального виду.
63. Виразні засоби як мова театралізації.
64. Поняття «символ».
65. Метафора як важливий засіб виразності театралізації.
66. Поняття «алегорія».
67. Сценарний план.
68. Синтез сценарного плану і монтажного листа.
69. Трансформація сценарного плану у літературний сценарій.
70. Інсценізація літературних творів.
71. Види інсценізацій.
72. Драматургічний вид інсценізації .
73. Епічний вид інсценізації.
74. Сценарний задум.
75. Конфлікт – основа сюжетного задуму сценарію.

76. Пошук сценарного (сюжетного) ходу.
77. Поняття художнього образу в різних видах мистецтва.
78. Види художніх образів.
79. Художній образ як спосіб мислення у мистецтві.
80. Мета образу.
81. Класифікація образів за способом творення і сприйняття.
82. Літературний монтаж як творчий метод автора.
83. Поняття монтажу, його характеристика.
84. Функції монтажу.
85. Змішані форми монтажу.
86. Монтаж у театралізованих формах як засіб впливу на глядача.
87. Види ідейно-емоційного впливу в сценарії.
88. Роль музики в сценарії театралізованої вистави і масового дійства.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Аль Д.Н. Основы драматургии. – Л.: Искусство, 1988.
2. Ардов В.Е. Разговорные жанры эстрады и цирка: Заметки писателя / Виктор Ефимович Ардов. – М.: Искусство, 1968. – 183с.
3. Блок Вл. Система Станиславского и проблемы драматургии. – М.: ВТО, 1963
4. Василько В. Фрагменты режиссуры. – К.: Мистецтво, 1967.
5. Воскресенский С.А. Эстрадные жанры / Сергей Александрович Воскресенский / Под ред. Р. Пикеля. – М. Театропечать, 1930. – 188 с.
6. Вопросы режиссуры. Сборник статей. – М.: Искусство, 1954.
7. Генкин Д.М. Театрализация как творческий метод КПП/Сб. статей – Л.: ЛГИК, 1982.
8. Захава Б.Е. Мастерство актера и режиссера: учеб. Пособие для спец. учеб. заведений культуры и искусства – 4-е изд; испр. и доп. / Борис Евгеньевич Захава. – М.: Просвещение, 1978. – 334с.
9. Клитин С.С. Эстрада: Проблемы теории, истории и методики: Учебное пособие / Станислав Сергеевич Клитин. – Л.: Искусство, 1987. – 190 с.
10. Режиссура массового театрализованного действия: Словарь./Перм. гос. ин-т искусств и культуры. - Пермь: УПЦ "ДИККС", 1999. – 113с.

Додаткова література

11. Абалкин Н. Факел Охлопкова. – М.: Сов.Россия, 1972.
12. Айседора Дункан : [сборник] / сост. Н.Н. Гринкевич ; [вступ. ст. Б. Аюханова]. – Алма-Ата : Производственно-творческое объединение СТД Казахстана, 1990. – 334 с.
13. Акимов Н.П. Не только о театре. – М.: Искусство, 1966.
14. Аксенов В.С. Организация массовых праздников трудящихся (1918-1920). – Л.: Молодая гвардия, 1974.

15. Алексеев А. Г. Серьезное и смешное / Алексей Григорьевич Алексеев. – М.: Искусство, 1984. – 198 с.
16. Аляшева Н.Б. Айседора Дункан : документальные свидетельства и фантазии / Наталья Борисовна Аляшева. – Челябинск : Урал, 2000. – 440 с.
17. Алперс Б. Театральные очерки в 2-х томах. – М.: Искусство, 1977.
18. Андроников И.Л. К музыке / Ираклий Луарсабович Андронников. – М.: Советский композитор, 1977. – 240 с.
19. Аристотель. Поэтика. – Л.: Academia, 1927.
20. Барабан Л.І., Дятчук В.В. Український тлумачний словник театральної лексики. – К.: Вид. “СВС”, 1999.
21. Березкин В.И. Художник в современном театре. – М.: Искусство, 1970.
22. Березкин В.И. Искусство оформления спектакля. – М.: Искусство, 1986.
23. Берковский Н.Я. Литература и театр. – М.: Искусство, 1969.
24. Берков П.Н. Вступ. статья / Русская комедия и комическая опера XVIII в.: Сб. ст. / Под ред. П.Н. Беркова / Павел Наумович Берков. – М. – Л., 1950. – 172 с.
25. Бернес М.Н. Главное – неповторимость! Мастера эстрады советуют / Марк Наумович Бернес. – М.: Искусство, 1967. – 246с.
26. Блэйер Ф. Айседора : портрет женщины и актрисы : [А. Дункан : пер. с англ.] / Ф. Блэйер. – Смоленск : Русич, 1997. – 547 с.
27. Богаткова Л.Н. Танцы разных народов / Лидия Николаевна Богаткова. – М.: Молодая гвардия, 1958. – 277 с.
28. Борев Ю.Б. Художественная образность, как динамическая целостность. – М.: Искусство, 1975.
29. Борев Ю.Б. Эстетика. – М.: Просвещение, 1983.
30. Бояджиев Г. Н. Вечно прекрасный театр эпохи Возрождения / Григорий Нерсесович Бояджиев. — Л.: Искусство, 1973. — 472 с.
31. Бояджиев Г.Н. Душа театра. – М.: Молодая гвардия, 1974.
32. Бояджиев Г.Н. От Софокла до Брехта за сорок театральных вечеров. – М.: Просвещение, 1981.

33. Бояджиев Г.Н. Проблема традиции и новаторства. – М.: Наука, 1969.
34. Брабич В., Плетнев Г. Зрелища Древнего Мира. – Л.: Искусство, 1971.
35. Брехт Б. Театр. Пьесы, статьи, высказывания в 5-ти томах. – М.: Искусство, 1965.
36. Брехт Б. Избранное. – М.: Просвещение, 1990.
37. Брехт Б. Про мистецтво театру: Збірка. – К.: Мистецтво, 1977.
38. Брук П. Пустое пространство. – М.: Искусство, 1978.
39. Варпаховский Л. Наблюдение, анализ, опыт. – М.: Искусство, 1978.
40. Вахтангов Е.Б. Материалы и статьи. – М.: Искусство, 1978.
41. Вахтангов Е.Б. Сборник. – М.: Искусство, 1984.
42. Вашкевич Н.Н. История хореографии всех веков и народов / Николай Николаевич Вашкевич. – СПб.: Лань, 2009. – 192 с.
43. Велехова Н.А. Охлопков и театр улиц. – М.: ВТО, 1970.
44. Верхацький М. Работа актора над образом. – К.: Мистецтво, 1956.
45. Викторов А.В. Начинаем эстрадный концерт / Анатолий Викторович Викторов. – М.: Знание, 1974. – 47 с.
46. Выготский Л.С. Психология искусства. – 2-е изд., испр. и доп. / Лев Семенович Выготский. – М.: Искусство, 1968. – 576 с.
47. Встречи с Мейерхольдом./Сб. воспоминаний. – М.: ВТО, 1967.
48. Гаевский В.М. Дивертисмент: Судьбы классического балета / Вадим Моисеевич Гаевский. – Котельнич: Искусство, 1981. – 383 с.
49. Гарин Э.П. С Мейерхольдом./Воспоминания. – М.: Искусство, 1974.
50. Гасснер Дж. Форма и идея в современном театре. – М.: Иностранная литература, 1959.
51. Генкин Д.М. Массовые праздники. – М.: Просвещение, 1975.
52. Генкин Д.М. Театрализованные формы массовой работы клуба. – Л.: ЛГИК, 1973.
53. Генкин Д.М., Конович А.А. Массовые театрализованные праздники и представления. – М.: ВНИИ, 1985.

54. Германова М.Г. Эстрадный жанр: (Разговорные жанры эстрады) / Мария Германовна Германова. – М.: Сов. Россия, 1986. – 96 с.
55. Гершуни Е.П. Рассказываю об эстраде / Евгений Павлович Гершуни. – Л.: Искусство, 1968. – 254 с.
56. Гиппиус С.В. Гимнастика чувств: тренинги творческой психотехники / Сергей Васильевич Гиппиус. – Л.; М.: Искусство, 1967. – 316 с.
57. Гладков А. Театр: воспоминания и размышления. – М.: Искусство, 1980.
58. Глан Б. Театрализованные праздники и зрелища. – М.: Искусство, 1976.
59. Гончаров А. Режиссерские тетради. – М.: Искусство, 1980.
60. Горбунова Е. Идеи, конфликты, характеры. – М.: Искусство, 1960.
61. Горчаков Н. Режиссерские уроки Станиславского. – М.: Искусство, 1951.
62. Горчаков Н. Станиславский о работе режиссера с актером. – М.: ВТО, 1958.
63. Горчаков Н. Театр – великая школа. – М.: Молодая гвардия, 1958.
64. Грін А. К.Г. Соленик. – К.: Мистецтво, 1963.
65. Громов Е.Г. Художественное творчество. – М.: Политиздат, 1970.
66. Гугушвили Э.Н. Коте Марджанишвили. – М.: Наука, 1979.
67. Гуревич З.Б. О жанрах советского цирка: Учебное пособие / Зиновий Бонич Гуревич. – М.: «Искусство», 1977. – 280 с.
68. Дживелегов А. К. Итальянская народная комедия / Алексей Карпович Дживелегов. — М.: Издательство Академии наук СССР, 1954. — 298 с.
69. Дмитриев Ю.А. Эстрада глазами влюбленного / Юрий Арсеньевич Дмитриев. – М.: Искусство, 1971. – 207 с.
70. Дмитриев Ю. Номер /Эстрада России. XX век. Энциклопедия / Юрий Арсеньевич Дмитриев. М., 2004. – 452 с.
71. Дункан А. Моя исповедь / Айседора Дункан. – Минск : Універсітэцкае, 1994. – 222 с.
72. Дункан А. Моя жизнь / Айседора Дункан ; [пер. с англ. И.Э. Балод]. – М. : Центрполиграф, 2005. – 350 с.

73. Зацепина К.С. Народно-сценический танец / Кира Сергеевна Зацепина. – М.: 1976. – 364 с.
74. Клитин С.С. История искусства эстрады: Учебник / Станислав Сергеевич Клитин. – СПб.: Издатель Е.С. Алексеева, 2008. – 448 с.
75. Клитин С. С. Эстрадные заведения: пятнадцать очерков для профессионалов и любителей эстрадного искусства / Станислав Сергеевич Клитин. – М.: ГИТИС, 2002. – 252 с.
76. Конников А.П. Мир эстрады / Александр Павлович Конников. – М.: Искусство, 1980. – 272 с.
77. Красовская В.М. История русского балета: Учебное пособие для вузов / Вера Михайловна Красовская. – Л.: Искусство, 1978. – 231 с.
78. Красовская В.М. Русский балетный театр начала XX века : танцовщики / Вера Михайловна Красовская. – [2-е изд., испр.]. – СПб.: Лань, Планета музыки, 2009. – 521 с.
79. Кузнецов Е.М. Из прошлого эстрады / Евгений Михайлович Кузнецов – М: Искусство, 1958. – 367 с.
80. Курт П. Айседора Дункан / Питер Курт ; [пер. с англ. С. Лосева]. – М. : Эксмо, 2007. – 767 с.
81. Левер М. Айседора Дункан : роман одной жизни / Морис Левер ; [пер. с фр. О.Д. Чеховича]. – М. : Молодая гвардия, 2006. – 290 с.
82. Леонтьев А.Н. О психологической функции искусства (гипотеза) /Алексей Николаевич Леонтьев. – М.: Наука, 1991. – 200 с.
83. Ливнев Д.Г. Сценическое перевоплощение / Давид Григорьевич Ливнев. – М.: Союзтеатр, 1991. – 221 с.
84. Маркова Е.Г. Марсель Марсо / Екатерина Георгиевна Маркова. – СПб., 1996. – 245 с.
85. Мархасев Л.С. XX век в легком жанре (Взгляд из Петербурга- Петрограда- Ленинграда): Хронограф музыкальной эстрады 1900-1980 годов / Лев Соломонович Мархасев. – СПб.:Композитор. Санкт-Петербург, 2006. – 504 с.

86. Марьяновский В.И. Буриме: от и до / Виктор Игоревич Марьяновский. – М.:СЭЦ, 1976. – 136 с.
87. Мессерер А.М. Танец. Мысль. Время / Асаф Михайлович Мессерер [лит. запись Р. Шейко]. – [2-е изд., доп.]. – М. : Искусство, 1990. – 259 с.
88. Мессерер А.М. Уроки классического танца / Асаф Михайлович Мессерер. – М.: Искусство, 1967. – 554 с.
89. Некрилова А.Ф. Русские народные городские праздники, развлечения и зрелища / Анна Федоровна Некрылова. – Л., 1988. – 213с.
90. Никитин В.Ю. Модерн-джаз танец. Этапы развития. Метод. Техника / Вадин Юрьевич Никитин. – М.: Один из лучших, 2004. – 414 с.
91. Ожегов С.И. Словарь русского языка / Сергей Иванович Ожегов. 23-е изд., испр. – М.: 1990.
92. Пави П. Словарь театра / Патрис Пави / Пер. с франц. / Под ред. К.Разлогова. – М.: Прогресс, 1991. – 504 с.
93. Пожидаев Г. Повесть о танце / Геннадий Павлович Пожидаев. – М., Молодая гвардия, 1972. – 176 с.
94. Полятков С.С. Основы современного танца / Сергей Станиславович Полятков. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005. — 80 с.
95. Пономарев Я.А. Психология творчества / Яков Александрович Пономарев. – М.: Наука,1988. – 121с.
96. Проблемы наследия в хореографическом искусстве: сб. ст. – М.: ГИТИС, 1992. – 63 с.
97. Роменец В.А. Психология творчества / Владимир Андреевич Роменец. – К.: Высшая школа, 1971. – 234 с.
98. Русская советская эстрада, 1930-1945: очерки истории / отв. ред. Е.Д. Уварова; Ю. А. Дмитриев, Е. Д. Уварова , В. В. Фролов и др. – М.: Искусство, 1977. – 414 с.
99. Русская советская эстрада, 1946-1977: очерки истории. / отв. ред. Е.Д. Уварова; Ю. А. Дмитриев, Е. Д. Уварова, В. В. Фролов и др. – М.: Искусство, 1981. – 527 с.

100. Русский балет : энциклопедия / редкол.: Е.П.Белова [и др.]. — М. : Большая Российская энциклопедия: Согласие, 1997. — 631 с.
101. Скороходов Г.А. Звезды Советской эстрады /Глеб Анатолевич Скороходов. – М.: Советский композитор, 1986. – 184 с.
102. Словарь современного русского литературного языка: В 17-ти т. / Под ред. В. И. Чернышёва. — М., Л.: Изд-во АН СССР, 1948 — 1965.
103. Слонимский Ю.И. В честь танца / Юрий Иосифович Слонимский. – М. : Искусство, 1968. – 371 с.
104. Смелянская Ж.Л. Проблемы преподавания режиссуры эстрады и массовых представлений // О воспитании режиссеров эстрады и массовых представлений / Жанна Леонидовна Смелянская / Под ред. Л. Тихвинской. –М., 1980. – 244 с.
105. Столяров А.М. Методологические основы изобретательского творчества / Андрей Михайлович Столяров. – М: ВНИИПИ, 1989. – 270 с.
106. Сухаревич В.М. Обрамление и содержание: Эстрада без парада . / Василий Михайлович Сухаревич. – М.: Искусство, 1991, – 193с.
107. Театр, эстрада, цирк. Антология / Под ред. С.М. Макарова. – М.: КомКнига, 2006. – 272 с.
108. Телегина Л.А. Народно-сценический танец: учеб. – метод. Пособие / Л.А.Телегина. – Самара.: Издательство СамГПУ, 2000. – 96 с.
109. Тихвинская Л.И. Конферансье Олег Милявский / Людмила Ильинична Тихвинская. – М.:Театр, 1971. – 147 с.
110. Тихвинская Л.И. Повседневная жизнь театральной богемы серебряного века: Кабаре и театр миниатюр в России: 1908-1917 / Людмила Ильинична Тихвинская. – М.: Молодая гвардия, 2005. – 527 с.
111. Уварова Е.Д. Как развлекались в российских столицах / Елизавета Дмитриевна Уварова. – СПб.: Алетейя, 2004. – 296 с.
112. Уварова Е.Д. Эстрадный театр: миниатюры, обзоры, мюзикл-холлы (1917-1945) / Елизавета Дмитриевна Уварова. – М.: Искусство, 1983. – 320 с.

113. Уральская В.И., Соколовский Ю.Е. Народная хореография / Валерия Иосифовна Уральская, Юрий Евгеньевич Соколовский. – М., Искусство, 1972. – 160 с.
114. Уральская В.И. Рождение танца / Валерия Иосифовна Уральская. – М.: Советская Россия, 1982. – 144 с.
115. Урмас О. Телевизионное знакомство / Отт Урмас. – М.: Искусство, 1992. – 255 с.
116. Феррари К. Танец - жизнь : "божественная" А. Дункан / Курция Феррари : [пер. с итал.]. – СПб. : Петербург-XXI в. : Крафт +, 2002. – 267 с.
117. Хрусталеv М. Эстрадный танец / Михаил Михайлович Хрусталеv. – М.: «Театр», 1964. – 50 с.
118. Чечетин А.И. Основы драматургии театрализованных представлений / Анатолий Иванович. – М.: Просвещение, 1981. – 192 с.
119. Шапировский Э.Б. Конферанс и конферансье / Эмиль Борисович Шапировский. – М.: Искусство, 1970. – 127 с.
120. Шароев И.Г. Многоликая эстрада / Иоаким Георгиевич Шароев. М., 1995. – 412 с.
121. Шароев И.Г. Режиссура эстрады и массовых представлений: Учебник для студентов высших театральных учебных заведений / Иоаким Георгиевич Шароев. – М.: Просвещение, 1986. – 463 с.
122. Шереметьевская Н.Е. Танец на эстраде / Наталья Евгеньевна Шереметьевская. – М. Искусство, 1985. – 416 с.
123. Штокбант И.Р. Эстрадный номер / Исхаак Романович. – Сб. статей. Л., 1987.
124. Эльяш Н.И. Морис Бежар : поиски и находки / Николай Иосифович Эльяш. Балет. – 1997. № 88. – 145 с.
125. Энциклопедический музыкальный словарь /Под ред. Ю.В. Келдыш, Б.С. Штейнпресс, И.М. Ямпольский. – Гос. науч. изд-во "Большая советская энциклопедия", 1959. – 326 с.

126. Эстрада без парада: Сборник. / Сост. Бажнова Г.П. – М.: Искусство, 1990. – 447 с.
127. Эстрада в России. XX век.: Энциклопедия. – М.: Олма-Пресс, 2004. – 862 с.
128. Эстрада России. XX век. – М.: РОССПЭН, 2000. – 156 с.
129. Эстрада: что? где? зачем?: Статьи. Интервью. Публикации /Сост. Е.Уварова. – М.: Искусство, 1988. – 351 с.
130. Юсим М. Жизнь и творчество / Марк Юсим. – М., ВТО, 1984

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Мета й завдання модульної контрольної роботи

● Модульна контрольна робота є рубіжним контролем, що виявляє рівень підготовки студентів до комплексного вирішення теоретичних завдань з дисципліни «Основи сценарної майстерності та режисерської діяльності».

Головні завдання контрольної роботи:

1. Оволодіти навичками роботи з основною та додатковою літературою;
2. Засвоїти основні відомості про основи сценарної майстерності та її практичне застосування. Оволодіти інформацією про основних діячів режисури.

Загальні вимоги

1. Завдання до контрольної роботи видається та керується викладачами профільної дисципліни.
2. Зарахування контрольної роботи вважається виконаним, коли студент подає викладачу для перевірки письмову відповідь в повному обсязі.

ДОДАТОК 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття є однією з найважливіших форм навчального процесу у вищому навчальному закладі, яке проводиться у формі дискусії навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінари проводяться з основних тем навчальної програми та є ефективною формою закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях і під час самостійної роботи з навчальною і науковою літературою.

Головна мета семінарських занять - опанування студентами навчальної дисципліни, забезпечення глибокого і всебічного аналізу та колективного обговорення основних проблем курсу, вироблення умінь творчо застосувувати отримані знання на практиці.

Основними завданнями семінарських занять є:

- закріплення у студентів теоретичних знань;
- оволодіння термінологічним апаратом, навичками усного і письмового викладання навчального матеріалу;
- залучення їх до наукових та творчих досліджень;
- прищеплення їм навичок творчого мислення, самостійного формулювання та висловлювання власних думок, а також захисту своїх досліджень і висновків;
- формування в них практичного досвіду щодо створення власних досліджень, презентацій, творчих робіт. Підготовка студентів залежить від типу семінару, змісту і особливостей теми, складу студентів.

Найбільш поширеними видами на семінарі є: *розгорнута бесіда; виступи з рефератами, доповідями, презентаціями, відео-роліками; диспут у формі діалогу; круглий стіл тощо.*

Якість семінару залежить від підготовки студентів до нього, отже кожен студент повинен:

- уважно ознайомитися з планом, який відображає зміст чергової теми заняття;
- прочитати і продумати свої лекційні записи, які відносяться до теми семінару;
- вивчити чи законспектувати рекомендовану літературу;
- скористатися при потребі консультацією викладача;
- скласти розгорнутий план, тези чи конспект виступу з усіх питань обраної теми.

Студентам необхідно відвідувати кожне семінарське заняття. Пропуск

семінару позбавляє студента можливості усвідомити, закріпити та отримати цілісне уявлення відносно запропонованих тем щодо самостійного опрацювання. Крім того, це створює значні труднощі при підготовці до підсумкового модульного контролю, заліку. Кожен студент має постійно вдосконалювати навички володіння державною мовою, вірного вживання понять і термінів з даного курсу.

ДОДАТОК 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Студент – активний учасник навчального процесу, в рамках якого самостійна робота є основною складовою, на яку виділено значний обсяг освітнього часу. В рамках цього напрямку він набуває навичок самоорганізації, самостійного пошуку інформації, прийняття рішень тощо. Правильна організація самостійної роботи дозволяє максимально індивідуалізувати навчання, підвищити ефективність отримання необхідної інформації.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного у змісті лекції, засвоєння її основних моментів. При цьому не слід дослівно записувати за лектором, а своїми словами фіксувати найсуттєвіше: тему, її основні питання та положення.

Щоб зрозуміти і добре засвоїти лекційний матеріал, до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, опрацьовувати рекомендовану літературу, а також користуватися додатковими джерелами. В рамках самостійної роботи необхідно постійно повторювати пройдений матеріал, на який лектор посилається при викладанні нового, якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати і опрацювати. Питання, які постають перед студентом в рамках самостійної роботи, з'ясовуються з викладачем в консультаційному режимі.

Для ґрунтовного засвоєння першоджерел необхідно створювати власний конспект застосовуючи певні позначення, виділення, викладення цитат, витягів, тез. В ході самостійного опрацювання тем, доцільно створювати термінологічний словник, занотовувати власні спостереження та висновки.

Професійному розвитку студентів сприяє самостійне виконання творчих та практичних завдань, різноманітні форми пошукової, дослідної роботи. Викладач систематично контролює самостійну роботу студентів: перевіряє конспекти першоджерел, виконання завдань творчого характеру, надає необхідну допомогу для активізації навчальної діяльності студентів.

Окремими формами самостійної роботи студента, передбаченими навчальним планом, є написання рефератів, контрольних робіт, а також підготовка творчих проектів.